

NEMZETI SZALON

SZERKESZTI
KALLAY MIKLÓS

Sikoly a Margitszigetért

írta: Endrődi Béla

16

Mikor az ember a Margithidról bekanyarodik a sziget felé, egy meglehetősen stilustalan bádogkapu köszönti a bejáratnál. A bádogkapun különböző reklám-kockák foglalnak helyet, a kockák feliratai a szigeti szórakozóhelyek címeit és neveit hirdetik. A sziget aránylag kicsi, minden reklámszöveg nélkül tudjuk, hol keressük a tejesarnokot, vagy a cukrászdát, nem is szólva arról, hogy a Tarjánféle felsőmargitszigeti híres-neves étterem nincs is reklamirozva a kapun, pedig hát, ha már szigeti nevezetességekről van szó, akkor ez az étterem tényleg nevezetesség. Szóval mint reklámozlop sem tökéletes a kapu, amellet a gyönyörű Margitsziget más bejáratot érdemelne. Két őrtálló fiatal jegénye is szebb lett volna, mint ez a bádog diadalív, amelyről csak azért beszélek ennyit, mert a Közmunkatanácsnak, mióta ő a sziget legfőbb ura, ez a kapu az egyetlen alkotása.

Forduljunk be az egyetlen alkotás alatt s kanyarodjunk oda a régi bejárathoz, ahol a fedett sétány kezdődik. Ez a fedett sétány fából épült s mióta felépült, csak egyszer festették újra, még a régi bérlő jóvoltából. Ma olyan fakó, megkopott, repedezett fájú, piszkos és roskadozó, hogy egészen bizonyos: lebontásának terve már szerepelni fog a Közmunkatanács jövő évi Margitszigeti programjában. Szóval ennek a karbantartására sem jut pénz a belépődíjából s szemelláthatólag új padokra sem, mert a bejáratától jobbra eső széles szigeti sétányról, ahol már koratavasszal kisbabák százai napkuráznak, az összes régi ülő-alkalmatosságokat elvitték más vidékekre. Ezen a tágas és széles sétányon most két árva karosszék szerepnyedik csak — valószínűleg az örök számára. Itt régen valóságos korzó fejlődött, ma teljesen kihalt, néptelen ez a partrész, pünkösdvasárnap délutánján, mikor soha

nem látott tömegek keresték fel a szigetet, ezen a sétányon egy ember lézengett, az is — rendőr volt. Vigyázott a rendre.

A fedett sétány bejárata elé futó kocsit régen egy gyönyörű, kerek virágágyat ölelt körül. A virágágy ma is megvan, csak a virágokat dobták ki belőle, mint ahogy az egész Margitszigeten virágellenes akcióba kezdett a Közmunkatanács és sikerült is a régi híres rózsaparkot teljesen kiköltöztetnie s ahol régen a színes és hálás muskátlik egész ezredei táboroztak, ott ma legfeljebb gyepp van, de a gyepp is csak a póló-pályán gondozott, ott viszont két lábbal tilos a füre lépni, ez fenntartott hely a négy-lábuak számára. Ami virág ma a szigeten található, az az éttermek és kávéházak privát virágdisze, no és egy kevés nyilvános virágágy a fürdőépület körül. A fővárosi kerítészet a legjelentéktelenebb városi terecskékből csodás, illatos virágparkokat varázsol néhány hét alatt, ugyanakkor a Közmunkatanács uralma virágtalanná rabolta ki a szigetet. A sziget sejtelmességét, sokhelyütt templomi csendességű sűrűségét teljesen tönkretették a tulzott fairtással, ma a sziget közepéről is teljes kilátás nyílik az óbudai és újpesti partok költői szépségű gyárkémeire, amelyek füstje egy leng keresztül-kasul a szigeten, mint régen a napfény és madárdal. Az egyre öregedő fák közül évről-évre halálra ítélnék tizet-huszat, de új fát sehol nem ültetnek helyükbe, a folyondárok lomposak és fáradtak, nem futnak fel a Közmunkatanács kedvéért s ezt az illetékes fórum minden intézkedés nélkül egyszerűen tudomásul veszi. Ő megelégszik azzal az egyetlenegy óriási eredménnyel, hogy egy reklámbádogkapun keresztül juthat a földi halandó a Margitszigetre, mióta a Közmunkatanács uralkodik ott. További alkotások fölöslegesek.

El sorok írója a régi tulajdono-

sok utolsó napjaiban margitszigeti lakos volt. Akkor már készen állt az új kocsit terve, amit a Közmunkatanács átvett s megcsinált. Ezzel aztán be is fejeződött az alkotási láz, valami földszánt — félkaréjban és ismeretlen rendeltetéssel — emeltek ugyan a strandfürdő mellett, de aztán abbahagyták s ez most úgy néz ki, mint valami begyepesedett védelmi öv a strandfürdő ellen esetleg támadó rohamoszlopok ellen. A rohamoszlopok ellen azonban még valami más is védi a strandfürdőt, a drága belépődíj s az a sok kényelmetlenség, ami ott a fürdőzőt sújtja. Szigeti belépő, taxi és strandfürdőjegy együtt a legdrágább műhomok-fürdővé emelték a szigeti strandfürdőt, amely alatt a fedett uszoda és felette a *center-court* felépítése ugyancsak nem a Közmunkatanács javára irandó. Az előbbit a *MUSz*, az utóbbit a *MAC* sürgette ki s egyik sem volt okos dolog. Fölöslegesen megnövelte mind a kettő a sziget forgalmát, fölöslegesen sújtva szigeti belépődíjjal taxi-költséggel az odaigyekvéket s fölöslegesen terhelve a sportrajongó tömegek kivonulásával az amugyis szűk Margithidat. Amellett a *MAC*-nak egyre fel akarják mondani a vendéglátást a Margitszigeten, tehát a versenypályák ideiglenesek s messze is esnek a játékosok bázisától, a klubháztól. Közben a kocsit baloldalán klubházat kapott a Lipótvárosi Polgári Kör a tenniszezői részére, ezt a kis klubházat úgy építették fel a Közmunkatanács engedélyével, hogy ezután egyszersmindenkorra ki kellene venni minden építkezési felügyeletet a Közmunkatanács ügyköréből. A kis épületet kitölták a gyalogjárón keresztül egészen a kocsit szegélyéig, háromszögben kiugró falai elveszik a továbblátás lehetőségét a szigeten befelé robogó sofförök számára. Hogy 1931-ben hogyan lehet ilyen szerencsétlenül, ostobán és tökélet-

lenül építkezni, az érthetetlen. Épp így érthetetlen, hogy úgy a nagy szálloda, mint a kis szálloda a legkétségtelenebb állapotban leledzenek — szerencsére a régi tulajdonosoknak volt szívéük a tökéletes szanatórium felépítéséhez, de ez is régi érdem s nem új erény. A szállodák primitívsége ma már nem romantikus, de bosszantó s riadtan állapítottuk meg a multkor éjszaka, hogy a fürdőépület és a szálló közötti utkanyarodónál hatalmas porfelhőt ver fel a robogó autó. Por a Margitszigeten! Ilyen még nem volt, ezt nem is hinnénk el, ha nem a saját szemünkkel láttuk volna. Hát már nem is locsolnak? Segyep, se virág, se fű, se fa, se folyódár, se öntözőkanna ebben az egykori kis paradicsomban, ahol hozzáértő szakemberek a legnagyobb passzióval és szeretettel szépitettek, fejlesztettek mindent, a magánember költői lelkességével és bürokrata-mentes gyorsaságával. Pontosan meg lehet állapítani, hogy mióta ők kivonultak a szigetről, ott nem történt semmi más, csak kapkodás, céltalan rombolás, tervszerűtlen, hozzá nem értő emberek baklövésai durrognak az egyre kietlenebbé váló régi parkban s keresve sem lehet találni semmi olyat, ami indokolná azt, hogy a Közmunkatanácsnak kellett itt a kezébe venni a kormánypáléát.

Egy mentséget hallunk szakadatlanul a magasból: nincs pénz. Elhisszük, bár a belépődijakból egy magánvállalat csodákat művelt a szigeten, viszont mihelyt az állam kezd adminisztrálni, akkor ezekből a belépődijakból tényleg nem juthat fünek-fának. Fű és fa pedig fontosabb a Margitszigeten, mint az igazgatók. Nemrég olvastuk azonban, hogy az igazgatókat is leépítették — kettőt Bélistára helyeztek közülük — s minden vonalon nagy a takarékoság. Hát ha semmi újra nincs pénz, azonkívül se virágra, se locsolóvizre, se faültetésre, se szállodaépítésre, se igazgatókra, hát akkor mi értelme volt valami olyat vásárolni, amivel nem tudnak csinálni semmit. Autót venni úgy, hogy már nem marad pénz benzinre, négyesfogatot tartani úgy, hogy zab hiányában éhen döngöljenek a lovak. A vásárt akkor azzal indokolták, hogy a magántőke nem tudná végrehajtani azokat a beruházásokat, amelyek a Margitszigeten szükségesek, viszont ami beruházást azóta a szigeten a Közmunkatanács eszközölt, azt a lenézett magántőke nagyszerűen bírta volna. A sok semmit

tudniillik. Igaz, hogy arra a bizonyos diadalkapura nem lett volna képes áldozni, nem pénzhianyból de izlésből. Ezt hát tényleg nem emelhetne volna más, csak a Köz munkatanács, amelynek eddig hozzáértő serénykedése után igazán csak pár rövid évre van szükségéhez, hogy végkép tönkretegyje Budapest büszkeségét, a Duna kék szalagjára vetett drágakövet, a Margitszigetet.

Es mi valamennyien, kicsik, nagyok, hatalom nélküliek és hatalmasok, egyszerű kirándulók és mindenható feljebbvalók, szerény újságírók s ellenőrzésre hivatott felsőbbeségek, csak nézzük, nézzük ölbetett kézzel ezt a garázdálkodást.

Igazunk van, — nem is érdemeljük meg, hogy Margitszigetünk legyen, olyan, amilyenek az Isten teremtette.

Csak olyant érdemlünk, amit az ember elrontott.

A Ramayana felvonulás

Páris, május hó.

A párisi gyarmatügyi kiállításon kétésgkívül az egyik legérdekesebb látni-való a *Ramayana felvonulás*. Evezredek előtti idők furcsa legendáját támasztja fel és megeleveníti Kelet mindig titokzatos és mindig csodálatos mesevilágát. Hogy ez a felvonulás milyen káprázatos és tündöklő, elképzelhetjük, ha tudjuk, hogy mit is jelent a *Ramayana*.

Ramayana Ramáról szóló legenda. Rama boldog herceg volt, igazságos, jámbor és győzhetetlen. Apjának, a hatalmas *Daca-Ratha* királynak udvarában élt, akinek alattvalói megelegedésben éltek, mert mindegyik megkapta az aranyból, a marhából és a föld terményeiből neki járó igazságos részét és nem ismerték a kapzsiságot, a gyűlötséget és a rosszindulatot. Rama hatalmas hős volt, aki egyedül tudta az erdők istenének, *Róudrának* íjját kifizésíteni, amivel meghódította a szépséges *Sita* hercegnőt. Az apja gyermekei közül legjobban Ramát kedvelte és már elhatározta, hogy a koronát átadja neki. Ez a terv a király egyik feleségét nagyon bosszantotta és tervet kovácsolt, hogyan akadályozhatná azt meg.

Egy alkalommal a király siralmas állapotban találta kedvenc feleségét, elkezdte vigasztalni s mondta neki, kéri, kívánj akármit, én teljesítem, hogy bánatod megszűnjék. Erre várt csak a királyné, aki azt kívánta, hogy az ő fiát, *Brharátát* tegye királlyá és Rama öltözzön magára antilopbőrt, menjen az erdőbe szerzetesként és ott töltsön szám-